

**BLACK MIDI
S T A R G A Z E**

9 september 2018 - 20:00

Beach Boys Suite (2018):

Our Prayer (11'00)

Aart Strootman (NLD 1987) winnaar Gaudeamus Award 2017

Cloud Shapes (5'00)

Rail Spikes (4'00)

Componist Morris Kliphuis (NLD 1986)

Black MIDI (2017, 22'00)

Componist Nicole Lizée (CAN 1973)

**Black Midi is co-commissioned with Spitalfields Music, Avanti!, Gaudeamus Muziekweek and
s t a r g a z e**

Uitreiking Gaudeamus Award 2018

S t a r g a z e

Jeffrey Bruinsma: Viool
Isa Goldschmeding: Viool
Thora Sveinsdottir: Altviool
Bence Huszar: Cello
Laura Nygren: Contrabas
Aart Strootman: Gitaar
David Six: Piano
Ramon Lormans: Percussie
Laurent Warnier: Percussie
Maaïke van der Linde: Fluit
Marlies van Gangelen: Hobo, Engelse Hoorn
Georg Paltz: Klarinet, Basklarinet
Romain Bly: Trompet, Hoorn
Kobi Arditi: Trombone

Gaudeamus Agenda

11 oktober 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Jesse Passenier & the Fluid Orchestra**
1 november 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Diamanda Dramm - Violin Spaces**
8, 9, 10 en 11 november 2018 | diverse locaties | **Gaudeamus @Le Guess Who?**
22 november 2018 | Kunstruimte KuuB | **KuuB Concert: Martin van Hees - gitaar solo**
29 november 2018 | Orgelpark Amsterdam | **Gaudeamus & Unsounds - vinyl presentaties**
6 december 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Kluster5 - Dutch Focus**

Beach Boys Suite

Zowel Aart Strootman als Morris Kliphuis zijn onderdeel van Stargaze. Stargaze is een orkest, een collectief, een netwerk, een productiehuis, een band en wat dies meer zei. Muzikaal springt het van hedendaags gecomponeerd naar de meest avontuurlijk popmuziek. Daarmee blijft Stargaze als ensemble voor hedendaagse muziek niet steken in zijn klassieke oorsprong maar neemt hedendaags heel letterlijk in al haar breedte. Stargaze zoekt bewust de samenwerking op met popartiesten. Dat is ondertussen een indrukwekkende waslijst: Lee Renaldo van Sonic Youth bijvoorbeeld, Greg Saunier van Deerhoof, of Bryce Dessner van The National.

De veelzijdigheid van het collectief zit evengoed in één programma. Zo speelde Stargaze samen met zangeres Nora Fischer in de Philharmonie van Parijs een programma met werk van Karlheinz Stockhausen, een handvol volksliedjes van Luciano Berio en twee variaties op de onvoltooide plaat *Smile* (1967) van The Beach Boys. De ene variatie van de hand van Morris Kliphuis, de ander van Aart Strootman, winnaar van de Gaudeamus Award 2017. De vanzelfsprekendheid waarmee deze verscheidenheid gecombineerd wordt, levert een spanningsboog op die meer weg heeft van een popconcert.

Beide muziekpioniers zijn exemplarisch voor Stargaze. Kliphuis is hoornist, componist, en speelt en improviseert in zijn eigen jazztrio Kapok. Strootman is gitarist en componist, bouwt zijn eigen instrumenten, en speelt met zijn band TEMKO arrangementen van de mathrockband Meshuggah maar ook werk van Terry Riley's plaat *Shri Camel*. Die breedte van beide musici past Stargaze goed.

Zowel Kliphuis als Strootman bogen zich over *Smile*. Volgend op *Pet Sounds*, zou het de twaalfde plaat worden van The Beach Boys. Het album werd nooit afgemaakt. Wel bracht Brian Wilson, een van de oprichters van de band, in 2004 zijn eigen versie uit onder de titel *Brian Wilson Presents Smile*. De originele opnamesessies verschenen in 2011 als *The Smile Sessions*. Dat is een flinke doos met vijf cd's vol met outtakes, alternatieve versies, experimenten, gesprekken her en der, stukjes pianopartijen, zanglijnen, en een mogelijke versie van hoe de originele negentien nummers als plaat geklonken zouden hebben.

Genoeg materiaal dus, om op voort te borduren. Strootman rekt het nummer *Our Prayer* uit tot een goede twaalf minuten. Het origineel is een close-harmonylied van misschien anderhalve minuut. Ook Kliphuis neemt de tijd en legt een langgerekt soundscape neer. Maar hij knipt zijn muziek in tweeën onder de noemers *Cloud Shapes* en *Rail Spikes*, respectievelijk gebaseerd op de pianopartij uit het begin van *Look (Song for Children)* met, zoals Kliphuis het zelf omschrijft, een "karakteristieke kleine septiem in de bas die direct een dromerig en zweverig gevoel geeft," en "de zware walsachtige groove uit *Cabin Essence*."

Beide componisten nemen een hoop vrijheid in hun interpretatie. Daardoor ontstaat er een spannende dynamiek met het originele materiaal. Af en toe schemert er een herkenbare flard The Beach Boys doorheen, een harmonie of een melodielijn, of een directer citaat. Zo trekken Strootman en Kliphuis *Smile* naar zich toe en schrijven een eigenzinnige muziek die zich bevindt tussen twee werelden: pop en klassiek. Of liever gezegd, een geheel eigen wereld waarin zowel de een als de ander evenveel bestaansrecht heeft.

Both Aart Strootman and Morris Kliphuis belong to Stargaze. Stargaze is an orchestra, a collective, a network, a production house, a band and so on and so forth. Musically it jumps from contemporary to the most adventurous pop music. This means that Stargaze, as an ensemble for contemporary music, has not got stuck in its classical roots, but takes 'contemporary' totally modern, in all its breadth. Stargaze consciously seeks collaboration with pop artists, and the catalogue has become impressive: Lee Renaldo from Sonic Youth, for example, Greg Saunier from Deerhoof, or Bryce Dessner from The National.

The versatility of the collective can be illustrated in a single programme. For instance, Stargaze collaborated with singer Nora Fischer in the Philharmonie in Paris to present a programme containing work by Karlheinz Stockhausen, a number of folk songs by Luciano Berio and two variations on the unfinished album *Smile* (1967) by The Beach Boys. One of the variations was written by Morris Kliphuis and the other by Aart Strootman, winner of the Gaudeamus Award 2017. Combining such a wide variety of genres seems a matter of course for Stargaze, and this results in a tension more reminiscent of a pop concert.

Both these music pioneers epitomize Stargaze. Kliphuis is a horn player and composer, and plays and improvises in his own jazz trio *Kapok*. Strootman is a guitarist and composer, builds his own instruments, and with his band *TEMKO* performs arrangements of the *Math Rock* band *Meshuggah* but also work from Terry Riley's album *Shri Camel*. The breadth of both musicians makes them a perfect fit for Stargaze.

Kliphuis and Strootman together turned their attention to *Smile*. Following *Pet Sounds*, this was to become The Beach Boys' twelfth album, but it was never completed. Brian Wilson, one of the band's founders, did release his own version in 2004 under the title *Brian Wilson Presents Smile*. The original recording sessions appeared in 2011 as *The Smile Sessions*. This is a sizeable box set of five CDs packed with outtakes, alternative versions, experiments, random conversations, fragments of piano parts, vocal lines, and a possible version of how the original nineteen numbers would have sounded.

Enough material, therefore, to build upon. Strootman stretches the number *Our Prayer* to a good twelve minutes. The original is a close-harmony song lasting perhaps a minute and a half. Kliphuis also takes his time and creates a long, -drawn-out soundscape. But he cuts his music in half under the titles *Cloud Shapes* and *Rail Spikes*, based respectively on the piano part from the beginning of *Look (Song for Children)* with, as Kliphuis himself describes it, a "characteristic minor seventh in the bass which immediately creates a dreamy and light-headed feeling," and "the heavy waltz-like groove from *Cabin Essence*."

Both composers allow themselves a lot of freedom in their interpretation. This results in a dynamic tension with the original material. Now and then a recognizable shred of The Beach Boys filters through – a harmony or a melody line, or a more direct quotation. Strootman and Kliphuis thus make *Smile* their own and write a unique kind of music which is situated between the two worlds of pop and classical. Or rather, a world in which they each make an equally valuable contribution. A world all their own in which each has an equal right to exist.

Black MIDI

“Dit stuk is een interpretatie van het underground fenomeen Black MIDI. Dat kan gedefinieerd worden als een microgenre dat gemaakt wordt aan de hand van Musical Instrument Digital Interface (MIDI). Muzieknotatiesoftware en MIDI-sequencers worden roekeloos en arbitrair ‘zwartgeblakerd’ door duizenden en duizenden noten, of MIDI-data, op elkaar te stapelen.”

Zo begint de Canadese componist Nicole Lizée haar toelichting van *Black MIDI*. Het fenomeen waaide vermoedelijk over uit Japan en speelt zich onder andere op of Youtube en de Official Black MIDI Wikia. Allerhande bekende melodieën worden extreem versneld en door de digitale mangel gehaald, van Grieg's *In the Hall of the Mountain King*, de muziek van Tetris en de filmmuziek van *Pirates of the Caribbean*. Als partituur gezien is de muziek inderdaad zwartgeblakerd, een tot in extreme verzadigde muziek waar de melodie toch herkenbaar uit doorklinkt. Gevisualiseerd levert dat allerhande kleurrijke patronen op die over het scherm scheren. Het doet denken aan de stukken van Conlon Nancarrow voor disklavier, die onspeelbaar zijn voor mensenhanden. Met het verschil dat de meeste Black Midi-stukken eindigen met een lawaaiige klap van het volledige MIDI-spectrum.

Het fenomeen interesseert haar maar Lizée doet het anders: “Deze definitie is slechts het beginpunt voor het stuk. Ik geloof dat het genre de potentie heeft om in heel andere gebieden gebruikt te worden dan waar het voor bedoeld is. Nu bepaalt het aantal noten en de snelheid de identiteit van Black Midi. Maar het kan worden uitgebreid, zodat het ook splitsing, spontane tempo- of metrumwisseling, metrische modulaties, accelerandos, extreme oprekking of vertraging van materiaal, framedrops en pixels omvat.”

Lizée speelt in haar stuk *Black MIDI* met al deze elementen. Ze schreef het voor het Kronos Quartet, orkest, soundtrack en video. Ze biedt een alternatief van het genre, wat het zou kunnen zijn met live muzikanten die precies gesynchroniseerd zijn met film. Zo onderstreept ze de “inherente schoonheid en mystiek” van het genre.

De mystiek van het microgenre Black Midi speelt een rol in Lizée's compositie: “Het stuk is opgezet als een soort quasidocumentaire, een serie korte films of afleveringen van een fictief tv-drama in de geest van David Lynch, John Carpenter en David Cronenberg. Iedere scene wordt gespeeld en vervolgens verrijkt en gemanipuleerd door de uitvoerders. [...] Het beeld versterkt die herinterpretatie en haalt MIDI uit zijn zuivere datacontext en verplaatst die naar een impressionistische en hallucinatoire wereld.” Zo vindt Lizée in haar stuk *Black MIDI* een manier om niet alleen Black Midi uit de digitale wereld te halen maar biedt ze bovenal een mogelijkheid om als mens op nieuwe manieren daarmee te interacteren.

“This piece is an interpretation of the underground phenomenon known as Black MIDI. This can be defined as a microgenre that is created using Musical Instrument Digital Interface (MIDI). Music notation software and MIDI sequencers are recklessly and arbitrarily ‘blackened’ by layering thousands of notes, or MIDI data, on top of each other.”

This is how Canadian composer Nicole Lizée begins her programme note about Black MIDI. This phenomenon probably arrived from Japan and features in media such as YouTube and the Official Black MIDI Wikia. All kinds of melodies are played at extreme speed and put through the

digital wringer, from Grieg's In the Hall of the Mountain King to the Tetris music and the film music from Pirates of the Caribbean. In terms of the score, the music is indeed blackened: an utterly saturated music in which the melody can nonetheless be heard and recognized. When the visual element is added, this produces all kinds of colourful patterns which skim across the screen. It is reminiscent of the works for Disklavier by Conlon Nancarrow, which cannot be played by human hands. The big difference is that most Black Midi pieces end with a noisy bang from the entire MIDI spectrum.

This phenomenon interests Lizée, but her own approach is different: "This definition is merely the starting point for the piece. I believe the genre has potential for expansion into territory for which it was never intended. In its current state, the quantity and speed of the notes are Black MIDI's sole identifiers. The interpretation can be expanded to include splicing, spontaneous tempo and metre changes, metric modulation, accelerandos, extreme stretching or slowing down of material, dropped frames, pixelation, etc."

In her work Black MIDI Lizée plays with all these elements. She wrote it for the Kronos Quartet, orchestra, soundtrack and video, and in it she explores what Black Midi could become, with the use of live musicians in meticulous synchronization with film. In this way she emphasizes the "inherent beauty and mysticism" of the genre.

The mysticism of the microgenre Black Midi plays a role in Lizée's composition: "In the spirit of David Lynch, John Carpenter, and David Cronenberg, the work is constructed as a quasi-documentary or series of film shorts and/or television episodes of a fictional TV drama where each scene is set up and subsequently enhanced and manipulated by the performers. [...] The visuals magnify this reinterpretation, taking MIDI out of its purely data context and into an impressionistic and hallucinatory one." With Black MIDI Lizée has not only found a way of moving the genre out of the digital sphere, but even more importantly she also offers new possibilities for interacting with it as a human being.

Tekst: Jan Nieuwenhuis

Vertaling: Robert Coupe